Ako dopadol brexit?

Ekonomika Spojeného kráľovstva je podľa novších odhadov o 4 až 8 % menšia, než by bola v Únii; najviac to odniesli obchod a investície.

Británia je jediná krajina, ktorá z Únie doteraz odišla, takže brexit je najbližšie k prirodzenému experimentu, aký Európa má.

Aká veľká je strata

Britániu, ktorá zostala v Únii, nikto nevidí, takže každý odhad si ju musí zostrojiť.

- Britský rozpočtový úrad OBR, oficiálny strážca verejných financií, počíta s tým, že obchodná dohoda s EÚ zníži produktivitu dlhodobo o 4 % a vývoz aj dovoz približne o 15 %. Tento predpoklad používa aj v prognózach na rok 2026 a odhaduje, že asi dve pätiny straty prišli ešte pred platnosťou dohody, keď neistota brzdila investície.
- Štúdia, ktorú vydal americký Národný úrad pre ekonomický výskum (NBER) a ktorú autori revidovali v júni 2026, porovnáva Britániu s umelým modelom zloženým z podobných ekonomík a s prieskumom medzi britskými firmami. Vychádza jej HDP do konca roka 2025 nižší o 6 až 8 %, investície nižšie o 12 až 13 % a zamestnanosť aj produktivita nižšie o 3 až 4 %.
- Ekonómovia banky Goldman Sachs odhadli v júni 2026 stratu asi na 6 % HDP, v rozpätí 4 až 8 % podľa toho, s kým sa Británia porovná; analýza nie je verejná, poznáme ju z finančnej tlače.
- Britský inštitút NIESR odhadol stratu na 2 až 3 % HDP do roku 2023 a na 5 až 6 % do roku 2035.

Ani jedna z týchto inštitúcií nezistila, že by britskej ekonomike odchod pomohol. Najvyššie čísla majú aj najviac kritikov: ekonóm Julian Jessop upozorňuje, že v umelom modeli Británie od NBER majú najväčšiu váhu Spojené štáty, ktoré rástli rýchlejšie než Európa, a to rozdiel zväčšuje. To hovorí za menšiu stratu, nie za zisk.

Obchod: najviac utrpel tovar a malé firmy

Kde strata dopadla, ukazujú údaje o obchode. Výskumníci z London School of Economics vypočítali, že obchodná dohoda s EÚ znížila britský vývoz tovaru v roku 2022 asi o 27 mld. libier, teda o 6,4 %, a vývoz do EÚ o 13,2 %. Približne 16 400 firiem, 14 % tých, ktoré predtým do Únie predávali, s vývozom do EÚ skončilo. Najmenším vývozcom klesol predaj do EÚ o 30 %. Colné vyhlásenia, osvedčenia a pravidlá pôvodu stoja malú firmu rovnako ako veľkú, a preto ju zaťažia najviac.

Podľa Resolution Foundation klesol objem britského vývozu tovaru od roku 2019 viac než v ktorejkoľvek inej krajine skupiny G7.

Ľudia: menej ľudí z EÚ, oveľa viac odinakiaľ

Voľný pohyb osôb sa skončil s prechodným obdobím na začiatku roka 2021. Prisťahovalectvo však neokleslo. Britský štatistický úrad ONS odhaduje, že čisté saldo vyvrcholilo na 944 000 ľudí za rok do marca 2023, najmä vďaka príchodom spoza EÚ. Za rok 2025 bolo podľa predbežných údajov 171 000: viac občanov EÚ odišlo, než prišlo (−42 000), saldo ľudí spoza EÚ bolo +350 000 a o 136 000 Britov viac sa vysťahovalo, než sa vrátilo.

Brexit sa dotkol aj Slovákov. Kto chcel v Británii ostať, musel požiadať o nový status. Do konca júna 2026 podali Slováci do britskej schémy pre občanov EÚ 186 243 žiadostí. Trvalým statusom sa skončilo 104 541 z nich a predbežným 34 652; 22 633 bolo zamietnutých. Počty sú v žiadostiach, nie v ľuďoch, keďže niektorí žiadali viackrát.

Severné Írsko: osobitný režim

Aby na írskom ostrove nevznikla pozemná hranica, zostalo Severné Írsko v európskych pravidlách pre tovar. Režim sa volal najprv protokol, od roku 2023 Windsorský rámec. V decembri 2024 Zhromaždenie Severného Írska hlasovaním 48 : 36 rozhodlo režim zachovať, bez hlasu jediného unionistu, a hlasovať sa musí znova v roku 2028.

Čo Británia získala

Odchod priniesol skutočné právomoci. Británia má vlastnú obchodnú politiku: od decembra 2024 je v tichomorskom obchodnom pakte CPTPP a podpísala napríklad dohodu s Austráliou. OBR od nových dohôd veľa nečaká; vláda sama odhaduje prínos dohody s Austráliou asi na 0,1 % HDP za 15 rokov. Británia si určuje vlastné pravidlá prisťahovalectva a do rozpočtu EÚ už neplatí.

Od roku 2024 sa londýnska vláda k Únii opäť približuje. Na summite v máji 2025 podpísali obe strany partnerstvo v bezpečnosti a obrane a dohodli sa rokovať o veterinárnej dohode, o prepojení trhov s emisnými povolenkami a o programe pre mladých ľudí. O účasti Británie na európskych obranných pôžičkách SAFE sa v novembri 2025 nedohodli.

Čo si Briti myslia dnes

V júnovom prieskume YouGov z roku 2026 považovalo 57 % Britov hlasovanie za odchod za chybu a 30 % za správne; 61 % označilo brexit skôr za neúspech než úspech. V septembri 2026 by návrat do Únie podporilo 59 % a 32 % by bolo proti. Keď sa však spomenie cena, podpora klesá: ak by návrat znamenal vzdať sa výnimiek, ktoré Británia mala ako členka, napríklad z eura a zo Schengenu, podporilo by ho 35 % a 43 % by bolo proti.

Čo z toho plynie pre Slovensko

Z Únie sa odísť dá; Británia ukázala, že právna cesta funguje. Cena sa platí v obchode, investíciách a v hodinách, ktoré malé firmy strávia nad colnými tlačivami. Británia ju zaplatila ako veľká ekonomika s vlastnou menou a svetovým finančným centrom. Slovensko posiela do Únie podľa Eurostatu 78 % svojho vývozu tovaru a platí eurom, takže rovnaký šok by nieslo ťažšie. Ako by vyzeral slovenský účet, rozoberáme v otázke Čo by znamenal odchod Slovenska z EÚ?

Všetky otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

Koľko stál brexit britskú ekonomiku?
Odhady sa pohybujú od 2–3 % HDP do roku 2023 (NIESR) po 6–8 % do konca roka 2025 (štúdia NBER). Britský rozpočtový úrad OBR počíta s tým, že produktivita bude dlhodobo o 4 % nižšia. O veľkosti straty sa ekonómovia sporia, o jej smere nie.

Znížil brexit prisťahovalectvo?
Nie. Prisťahovalectvo z EÚ kleslo a v roku 2025 viac občanov EÚ z Británie odišlo, než prišlo. Prisťahovalectvo spoza EÚ však rástlo oveľa rýchlejšie: čisté saldo vyvrcholilo podľa britského štatistického úradu ONS na 944 000 ľudí za rok do marca 2023.

Ľutujú Briti brexit?
Väčšina áno. V júni 2026 podľa prieskumu YouGov považovalo 57 % Britov hlasovanie za odchod za chybu a 30 % za správne. V septembri 2026 by návrat do EÚ podporilo 59 % a 32 % by bolo proti.

Čo sa stalo so Slovákmi v Británii?
Museli požiadať o nový pobytový status. Slováci podali do konca júna 2026 do britskej schémy pre občanov EÚ 186 243 žiadostí; 104 541 skončilo trvalým a 34 652 predbežným statusom. Jeden človek mohol žiadať aj viackrát.

Čo Británia odchodom získala?
Vlastnú obchodnú politiku vrátane členstva v tichomorskom obchodnom pakte CPTPP od decembra 2024, vlastné pravidlá prisťahovalectva a koniec platieb do rozpočtu EÚ. Nové obchodné dohody podľa OBR veľa neprinesú; dohoda s Austráliou má podľa vlády pridať asi 0,1 % HDP za 15 rokov.

ZDROJE

- OBR: Brexit analysis (aktualizované 7/2026) – dlhodobo produktivita −4 %, vývoz aj dovoz asi −15 %; asi dve pätiny straty ešte pred obchodnou dohodou; nové obchodné dohody nevýznamné (Austrália +0,1 % HDP za 15 rokov)
- NBER: The Economic Impact of Brexit, Working Paper 34459 (11/2025, revidované 6/2026) – Bloom, Bunn, Mizen a kol.; HDP −6 až −8 % do konca roka 2025, investície −12 až −13 %, zamestnanosť a produktivita −3 až −4 %
- NIESR: Revisiting the Effect of Brexit (11/2023) – HDP o 2–3 % nižší do roku 2023, o 5–6 % do roku 2035
- Hellenic Shipping News / Investing.com: UK growth shifted closer to euro area after Brexit, Goldman says (6/2026) – odhad Goldman Sachs asi 6 % HDP, rozpätie 4–8 %, podľa tlače; samotná analýza nie je verejná
- Julian Jessop: What the NBER gets wrong on the 'Economic Impact of Brexit' (11/2025) – syntetickej Británii dominujú USA
- LSE / Centre for Economic Performance: Brexit reduced goods exports by £27bn (12/2024) – vývoz tovaru −6,4 % v roku 2022, do EÚ −13,2 %; asi 16 400 firiem (14 %) prestalo vyvážať do EÚ; najmenší vývozcovia −30 %
- Resolution Foundation: Leaving EU behind (6/2026) – objem vývozu tovaru klesol od roku 2019 najviac zo všetkých krajín G7
- ONS: Long-term international migration, provisional, year ending December 2025 (5/2026) – čisté saldo 171 000: EÚ −42 000, mimo EÚ +350 000, Briti −136 000; vrchol 944 000 (rok do marca 2023)
- UK Home Office: EU Settlement Scheme quarterly statistics tables, June 2026 (2026) – tab. EUSS_01 a EUSS_03: Slovensko 186 243 žiadostí, 104 541 trvalý status (settled), 34 652 predbežný (pre-settled), 22 633 zamietnutých; 28. 8. 2018 – 30. 6. 2026
- YouGov: What do Britons think of Brexit, 10 years since the referendum? (6/2026) – 57 % chyba, 30 % správne, 61 % skôr neúspech; návrat bez starých výnimiek 35 % za, 43 % proti; YouGov: How strong is UK support for rejoining the EU? (9/2026) – 59 % za, 32 % proti
- UK Parliament, Hansard: CPTPP (11/2024) – pristúpenie Británie platné od 15. 12. 2024
- House of Commons Library: The UK-EU reset, CBP-10390 (11/2025) – summit 19. 5. 2025: bezpečnostné a obranné partnerstvo, rokovania o veterinárnej dohode, prepojení trhov s emisiami a programe pre mladých; UK Parliament: Statement on UK-EU Relations (12/2025) – bez dohody o SAFE
- Northern Ireland Assembly: The Stormont Brake Political Quarterly: The Northern Ireland Assembly has granted democratic consent to the Windsor Framework (12/2024) – hlasovanie 48 : 36 z 10. 12. 2024 bez hlasov unionistov, ďalšie v roku 2028
- Eurostat: Intra and extra-EU trade by Member State, ext_lt_intratrd (10/2026) – podiel EÚ na vývoze tovaru zo Slovenska 78,3 % v roku 2025